

Vereniging Martijn

Postbus 5478
1007AL A-dam

Amsterdam, 30 december 1987.

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal,
Aan de leden van de Vaste Commissie voor Justitie.
Kopie aan de Minister van Justitie.

Geachte Afgevaardigden,

Het zal U ongetwijfeld bekend zijn dat onlangs de aanbevelingen van de Werkgroep Kinderpornografie onder voorzitterschap van officier van justitie De Wit hebben geleid tot nieuwe richtlijnen inzake onderzoek naar en opsporing van kinderpornografie. Het Ministerie van Justitie heeft zich, gezien de antwoorden van minister Korthals Altes op vragen van de geachte afgevaardigden Lankhorst en Van Es en van het ministeriële persbericht (nr. 1785 d.d. 29 juli 1987) daarmee akkoord verklaard. (Zie ook: kommentaar op het verslag van de Werkgroep Kinderpornografie, van de Projektgroep Leeftijdsgrenzen van het COC, ondersteund door vereniging Martijn d.d. febr. 1987.) Met name de nieuwe interpretatie van artikel 240b heeft geleid tot een buitengewoon willekeurig optreden van politionele autoriteiten.

In artikel 240b wordt de term "seksuele gedraging" gebruikt. Indertijd is bij de behandeling van het wetsontwerp door de Tweede Kamer vrij uitvoerig over de interpretatie van het begrip "seksuele gedraging" gesproken, met name door de geachte afgevaardigden Mevr. Groenman en Mevr. Rempt. De minister was ook duidelijk in zijn antwoorden: foto's van kinderen alleen of samen vallen volgens hem niet onder de noemer seksuele gedragingen. "Ik meen dat er geen rechter aan te pas komt en dat geen officier van justitie daaraan zal beginnen." "Wanneer men bloot zijn een seksuele gedraging noemt begeven wij ons veraf van het normale nederlandse spraakgebruik." (Tweede Kamer 18 oktober 1984- pag. 715) Mevr. Rempt uit later haar tevredenheid over het feit dat de minister de term "seksuele gedraging" zodanig heeft afgegrensd, dat misvatting onmogelijk lijkt. (Tweede Kamer, 25 oktober 1984, pag. 915.)

Ook

Ook uit de rest van de discussie menen wij te moeten begrijpen dat het de kamer bij het strafbaar stellen van het produceren en verhandelen van "kinderporno" ging om het daarmee samenhangende seksueel misbruik van kinderen aan banden te leggen. Met name als voor het vervaardigen van de foto's een misdrijf vallend onder artikel 247 W.v.S. in het geding is geweest. (Tweede Kamer, 18 oktober 1984, pag. 717; 25 oktober 1984, pag. 910.) Afbeeldingen waar kinderen bloot, alleen of samen, op staan vallen hier uiteraard niet onder.

De Werkgroep Kinderpornografie is echter een geheel andere mening toegedaan. Onder het hoofd "handhaving van artikel 240b W.v.S." meent de werkgroep dat het begrip "seksuele gedraging" ook afbeelding van kinderen afzonderlijk kan omvatten. Voorop dient dan te staan "de kennelijke bedoeling van seksuele prikkeling" (blz. 20 en 21).

Uit het politieoptreden ten aanzien van kinderporno in het laatste jaar blijkt dat de bovengenoemde aanbeveling in de praktijk tot willekeur leidt. Uit gesprekken met de amsterdamse Jeugd- en Zedenpolitie is ons gebleken, dat deze weer een geheel ander criterium gebruikt om vast te stellen of een afbeelding wel of niet pornografisch is. Zij gebruikt als maatstaf: "te veel gericht op de geslachtsdelen".

Recent politieoptreden inzake 240b.

1. In mei werden bij de amsterdamse boekhandel Intermale geëksposeerde foto's van de Amerikaanse fotograaf Don Mader in beslag genomen. Geen daarvan beeldt seksueel gedrag af. Het zijn uitsluitend foto's van jongens in hun ontwikkeling van kind tot man. (Zie ook ons schrijven d.d. 19 mei 1987)
2. In juni nam de amsterdamse politie zestien foto's in beslag uit de tentoonstelling "Naakt voor de camera" in de Meervaart. Persofficier van justitie De Wit: "Er zijn mensen die zeggen, dat het bij deze foto's niet meer zou gaan om kinderporno, maar om kunst of curiosa. En er bestaat in de rechtspraak over porno in het algemeen ook een "exceptio in artis et scientae", d.w.z. dat er een uitzondering op de regel gemaakt kan worden voor afbeeldingen, die een kunst zijn of wetenschappelijke waarde hebben. Maar bepaalde vormen zullen daar niet zo snel voor in aanmerking komen, bijvoorbeeld kinderporno of concentratiekampporno." (Het Parool, 1 juli 1987).
3. In september werden, wederom bij boekhandel Intermale twee exemplaren van nr. 8 van ons verenigingsblad O.K. in beslag genomen. (Zie ook onze open brief aan Mr. L.A.J.M. de Wit van 17 september 1987, die u eerder werd toegezonden.) Deze uitgave bevat voornamelijk eerder gepubliceerd beeldmateriaal uit voorlichtingsliteratuur en kunst, hier gebruikt als illustratief materiaal bij commentaar op het politieoptreden in bovengenoemde zaken.

Overigens

Overigens gaf de minister tijdens de kamerdebatten over 240 b toe, dat bonafide voorlichtingslektuur niet onder het pornografieverbod valt (Tweede Kamer 18 oktober 1984, pag. 717.) Het zijn juist de foto's uit het reeds jarenlang in gebruik zijnde bonafide voorlichtingsboek "Laat eens zien" van de Amerikaanse kunstfotograaf Will McBride, die voor de politie aanleiding waren voor inbeslagname van O.K. nr. 8.

4. In oktober werd onze vereniging ten tweede male geverbaliseerd, nu voor het bestellen van de duitse "Pojkart-Kalender 1988". De postale recherche is van mening, dat deze kinderporno bevat. U kunt uzelf van het tegendeel overtuigen aan de hand van de bijgaande kopieën.
5. Op 3 december werd bij één van onze medewerkers, die zorg draagt voor de uitvoering van bestellingen, bij huiszoeking opnieuw materiaal van onze vereniging in beslag genomen, wat naar onze stellige overtuiging niet onder de norm van artikel 240b valt. De zaak kwam aan het rollen op aanwijzing van een PTT-ambtenaar. Op het postkantoor was een postpakket, inhoudende niet strafbaar beeldmateriaal, per ongeluk opengeraakt. Daarop heeft de rijks politie een onderzoek ingesteld.

Uit het bovenstaande moge duidelijk zijn, dat het politieoptreden niet alleen verscherpt is, maar ook veel verder gaat dan blijkens de discussie tijdens de behandeling van art. 240b in de kamer de oorspronkelijke bedoeling was. Ook van uniformiteit is in het huidige politieoptreden geen sprake. Begrippen als "seksuele prikkeling" of "teveel aandacht op geslachtsdelen" zijn zodanig subjektief, dat er in de praktijk nauwelijks mee valt te werken, niet door politiefunktionarissen en niet door diegenen, die dergelijke foto's willen publiceren. Bovendien zegt de "pose" van het gefotografeerde objekt vaak meer over de fotograaf dan over het objekt zelf. Of men zich wil laten prikkelen of opwinden lijkt ons verder een zaak van persoonlijke voorkeur en vrijheid van het individu, waar de overheid niets mee te maken heeft.

Buitenland.

Het is aan ons en u bekend, dat vooral uit de V.S. en Groot Brittannië druk wordt uitgeoefend op te treden tegen kinderporno en seksueel misbruik van kinderen. Bestrijding van misbruik achten we uiteraard een goede zaak, mits het niet die buitenproportionele vormen aanneemt zoals in bovengenoemde landen. Daar is sprake van een ware heksenjacht op alles en iedereen wat en wie een grote openheid en vrijheid bepleit waar het de seksualiteit van of met kinderen betreft. Men doet alle moeite onze zusterorganisaties daar het werken onmogelijk te maken. In Groot Brittannië (PIE en MINOR PROBLEMS) en in België (CRIES) is dat ook geslaagd.

Motieven

Motieven.

Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de richtlijnen, zoals die door de commissie De Wit zijn voorgesteld en door de Procureurs-Generaal tot beleidspunten verheven, niet alleen gebruikt worden om kinderporno te bestrijden, maar ook de deur openzetten voor willekeur bij de aanpak van zaken waarbij sprake is van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen. (247 W.v.S.). De commissie wijst er op, dat er "ontuchtplegers" zijn, die voor eigen bezit pornografische afbeeldingen maken. (In strikte zin is dat niet in strijd met art. 240b W.v.S.) Men moet evenwel beducht zijn op "lekken" naar commerciële afnemers en contacten met mogelijke andere "ontuchtplegers". Voor de commissie is dat voldoende om aan te bevelen bij elke verdenking van overtreding inzake art. 247 W.v.S. als regel huiszoeking te doen plaatsvinden. Een buitengewoon grove inbreuk op de privacy, waar onze vereniging krachtig tegen protesteert. In de praktijk leidt opvolging van dit advies tot een aanzienlijke verscherping van het opsporings- en vervolgingsbeleid inzake art. 247 W.v.S. Wij achten het bovendien volkomen in strijd met de normale rechtsgang iedere verdachte inzake art. 247 W.v.S. tevens als verdachte inzake art. 240b W.v.S. te behandelen alvorens daartoe sterke vermoedens zijn. (Uit verhoor van betrokkenen b.v.) Het kan natuurlijk ook zijn, dat de commissie in feite streeft naar een eenvoudiger methode om bewijsmateriaal te verkrijgen in gevallen van ontucht met kinderen beneden de zestien jaar. In dat geval is er sprake van oneigenlijk gebruik van art. 240b W.v.S. Aanpak van het "commerciële circuit" -hoewel dat volgen het Rapport kinderpornografie in feite niet meer bestaat- waarbij kinderen tegen hun wil worden misbruikt, zou eerste prioriteit moeten hebben.

De acties tegen onze vereniging en in de andere bovenstaande zaken lijken naar ons idee eerder voort te komen uit moralistische motieven, dan uit overwegingen ter bescherming van de zwakkeren in de samenleving. In geen van de bovengemelde zaken is er sprake van seksueel misbruik van kinderen en het afbeelden of bevorderen daarvan. Kinderen hebben nu eenmaal voor veel mensen erotische lichamelijke aantrekkingskracht. Ontkenning of het wegmoffelen van de erotische uitstraling van kinderen door afbeeldingen daarvan onder de noemer kinderporno te brengen is struisvogelpolitiek. Misbruik van kinderen wordt zo niet tegengegaan, maar eerder bevorderd door het terug te dringen in de donkere binnenkamer.

Nuancering.

De minister van justitie geeft telkens weer te kennen, dat er inzake erotische contacten tussen volwassenen en kinderen nog steeds een genuanceerd beleid wordt gevoerd. (Zie antwoorden op vragen van het Kamerlid Roethof d.d. 6 oktober 1986, nr. 45.) Bij toepassing van de nieuwe richtlijnen inzake art. 240b W.v.S. zullen de gebruikelijke eisen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht dienen te worden genomen.

Wij

Wij kunnen helaas slechts concluderen, dat de bovengenoemde politieacties buitenproportioneel zijn. Het genuanceerde beleid waarop de minister doelt, is naar ons gevoel reeds jaren verlaten. Ten aanzien van mensen, die in aanraking komen met de politie wegens overtreding van art. 247 W.v.S., bereiken ons alleen nog berichten over vervolging en veroordeling, ook van die zaken, die enkele jaren geleden nog geseponneerd zouden worden. De laatste jaren is er ontzettend veel publicitaire aandacht geweest voor kinderpornografie en seksueel misbruik van kinderen binnen het gezin (incest). Ook de "Zaak Oude Pekela" - helaas is nog steeds niets duidelijk wat daar precies is gebeurd - heeft het probleem "seksueel misbruik van kinderen" weer in het midden van de belangstelling gebracht. Terecht krijgt seksueel misbruik van kinderen veel aandacht, maar dat neemt niet weg, dat er ook erotische kontakten tussen volwassenen en kinderen plaatsvinden, die door beide partijen zijn gewild. Vaak vinden deze kontakten plaats binnen een langdurige relatie, waarin het kind zich gelukkig voelt. O.i. kan men bij dergelijke kontakten niet spreken van seksueel misbruik. Het wetsontwerp, waarin een beter onderscheid gemaakt wordt tussen wel en niet strafwaardige gevallen van seksueel contact tussen volwassenen en kinderen, lijkt op de lange baan geschoven. Wij vragen U aan te dringen op een spoedige behandeling van dit onderwerp.

Wij zijn ernstig verontrust over de bovengeschetste gang van zaken. Niet slechts wordt het werk van onze vereniging ernstig bemoeilijkt, maar ook en vooral denken we, dat de huidige ontwikkeling niet in het belang van kinderen is. Zonder enige nuancering alles met het strafrecht aanpakken wat naar erotiek van of met kinderen ziet zal het schoorvoetend doorbroken taboe weer versterken.

Seksueel misbruik van kinderen kan alleen dan worden tegegaan als kinderen zelf voldoende gewaarborgde rechten hebben; als ze niet slechts "beschermd" worden tegen wil en dank. Openheid over en bespreekbaar zijn van kinderseksualiteit in al haar aspecten is daarbij wel een eerste vereiste. Daarbij zal duidelijk gemaakt moeten worden, dat niet elk erotisch contact tussen een volwassene en een kind per definitie ook seksueel misbruik impliceert.

Het is aan U, geachte afgevaardigden, om de rechten van kinderen te waarborgen, ze te beschermen tegen geweld en misbruik. Het is aan U een eind te maken aan de zinloze vervolging van al diegenen die - ook door de jongere partner gewenste - (erotische) relaties aangaan. Misbruik van kinderen wordt niet bestreden door het strafbaar maken van onschuldige prentjes met al dan niet erotisch getint kinderlijk bloot. Een goede wetgeving moet niet alleen bescherming bieden tegen ongewenste seksuele kontakten, maar dient ook het lichamenlijk zelfbeschikkingsrecht te waarborgen. Wij zijn er van overtuigd, dat uitwassen als lichamenlijke of geestelijke mishandeling en seksueel misbruik van kinderen (onder dwang gemaakte kinderporno is daar een onderdeel van) wortelen in het algemeen bestaand maatschappelijk verstoord machtsevenwicht tussen oude en jongen mensen. Het strafbaar stellen van het misbruik - hoe juist ook op zich - lost het probleem hooguit ten dele op. Het misbruik bestrijden door de zwakkere partij meer rechten te geven en dus weerbaarder te maken lijkt ons van minstens even groot belang.

Tenslotte

Tenslotte willen we er U nogmaals op wijzen dat de Werkgroep Kinderpornografie destijds was samengesteld uit mensen van uitsluitend de vervolgings sfeer. Hun rapport is zowel wat taalgebruik als inhoud betreft daarvan een afspiegeling. (Zie ook het door ons ondersteunde commentaar van de COC-Projectgroep Leeftijdgrenzen d.d. febr. 1987). De aanbevelingen en richtlijnen zijn tot stand gekomen zonder enig overleg met de volksvertegenwoordiging of maatschappelijke instanties, werkzaam op het terrein van de kinderotiek.

Het lijkt ons vanzelfsprekend, dat daar waar de richtlijnen en aanbevelingen in strijd zijn met de met de oorspronkelijke redactie van art.240b W.v.S., verwoord tijdens de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer, deze door dezelfde Kamer worden gewijzigd of nietig verklaard.

Graag zouden wij zien, dat U hier met spoed aandacht aan wilt besteden.

Vanzelfsprekend zijn wij altijd bereid tot verdere mondelinge toelichting.

Namens het bestuur van de vereniging MARTIJN,

Benjamin Roelofsma,
voorzitter.